

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน สำหรับผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาชีพระยะสั้นในรูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ ลักษณะชั้นเรียนระยะสั้นของกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนา ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน.
4. เพื่อศึกษาการนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของผู้เรียน หลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการในพื้นที่การค้าขายแดนไทยกับเวียดนามที่เป็นพื้นที่ที่อยู่ในจังหวัดชายแดนไทยที่มีพรมแดนติดกับ สปป.ลาวและกัมพูชา ผ่านแดนไปเวียดนาม ที่ร่วมวิจัยจำนวน 7 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดเลย จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 2,350 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนวิชาชีพระยะสั้นในรูปแบบชั้นเรียนวิชาชีพ ลักษณะชั้นเรียนระยะสั้น หลักสูตร 36 ชั่วโมง ของสถานศึกษา กศน. ปีการศึกษา 2559 ในจังหวัดชายแดนไทยที่มีพรมแดนติดกับ สปป.ลาว และกัมพูชา ผ่านแดนไปเวียดนาม ที่ร่วมวิจัย จำนวน 7 จังหวัด ได้แก่

จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดเลย จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดสุรินทร์ โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวนทั้งสิ้น 224 คน

ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัย ในระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2559 – 31 ธันวาคม 2559

เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปการค้าชายแดน การเลือกอาชีพในการประกอบธุรกิจ การนำเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ การสร้างความตระหนักกับการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 การสื่อสารและการสนทนาในการซื้อขาย โดยฝึกทักษะการใช้ศัพท์ จำนวน และประโยชน์พื้นฐานเพื่อการค้าในชายแดนไทย - เวียดนาม สำหรับการประกอบอาชีพการค้าบริเวณชายแดนเพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยแบ่งเนื้อหาเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความรู้ทั่วไปการค้าชายแดน

หน่วยที่ 2 การเลือกอาชีพในการประกอบธุรกิจ

หน่วยที่ 3 การนำเทคโนโลยีไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ

หน่วยที่ 4 การสร้างความตระหนักกับการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ และ

พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550

หน่วยที่ 5 การสื่อสารและการสนทนาในการซื้อขาย

ตัวแปร ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ คือ การเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าชายแดนสู่ประชาคมอาเซียน

ตัวแปรตาม ได้แก่

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้
3. การนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ผู้รายงานได้กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. แบบประเมินคุณภาพชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าชายแดนสู่ประชาคมอาเซียน

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียน
4. แบบสัมภาษณ์การนำความรู้ไปใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Packages for the Social Sciences) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าทีแบบ (t-test)

สรุปผลการวิจัย

ผู้รายงานได้ดำเนินการนำชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่พัฒนาไปใช้ได้ทุกพื้นที่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีพรมแดนติดกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศกัมพูชา ผ่านแดนไปประเทศเวียดนาม จำนวน 7 แห่ง มีผลสรุป ดังนี้

1. ผลจากการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าชายแดนสู่ประชาคมอาเซียน จากการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า มีคุณภาพในระดับดี ส่วนค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากแบบฝึกหัดระหว่างเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 85.05/85.00 ซึ่งเป็นค่าที่ใกล้เคียงกัน โดยต่างกันไม่เกิน ร้อยละ 5 แสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้น และเมื่อเทียบค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ที่ได้กับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่ 80/80 พบว่า ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าแม้ผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ระหว่างเรียน และหลังเรียน บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ แต่ยังคงปรับปรุงเนื้อหา กิจกรรมระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน ของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริง

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน สำหรับนักศึกษาหลักสูตรระยะสั้น ที่ศึกษาด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าชายแดนสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ผู้เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าชายแดนสู่ประชาคมอาเซียน มีความพึงพอใจในระดับมาก

4. ผู้เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต นำไปพูดสนทนากับชาวเวียดนาม และสื่อสารการซื้อขายสินค้าภาษาเวียดนาม อ่านสลากหรือตราสินค้าได้

อภิปรายผล

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ศึกษาความพึงพอใจในการเรียน และการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ที่พัฒนาขึ้นได้ดำเนินการตามหลักการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีระบบ โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการเรียนรู้ เอกสารทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและได้ปรับปรุงแก้ไข ทั้งใน ด้านเนื้อหาสาระ ด้านภาษา และระยะเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม ฝึกปฏิบัติกิจกรรมนอกห้องเรียน ได้เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการใช้ภาษาในการสื่อสาร โดยได้จัดเนื้อหาทักษะการเรียนรู้การสื่อสารเพื่อประกอบอาชีพการค้าขายแดน ยังได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะโดยใช้สื่อการเรียนรู้แบบวิดิทัศน์ที่สอดแทรกอยู่ในชุดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความเข้าใจ และสามารถทบทวนทักษะการปฏิบัติที่ถูกต้อง สามารถนำชุดการเรียนรู้ไปศึกษาทบทวนได้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องตามศักยภาพ กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจที่จะศึกษาเรียนรู้ภาษาเวียดนามโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองอยู่แล้ว จึงตั้งใจทำการศึกษารับรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างเต็มที่ ส่งผลให้สามารถทำคะแนนจากทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบได้ดี ทำให้คะแนนเฉลี่ยที่ได้สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนการที่กลุ่มตัวอย่างได้คะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบระหว่างเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.05 และค่าร้อยละของคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนจากแบบทดสอบหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 85.00 ซึ่งเป็นค่าที่สูงกว่าเกณฑ์ แสดงว่าผู้เรียนมีผลการเรียนรู้ระหว่างเรียนและหลังเรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ของชุดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน มีเนื้อหาสาระประกอบไปด้วยความรู้ที่หลากหลาย น่าสนใจ มีภาพ มีสื่อผสม คำอธิบายที่ชัดเจน มีกิจกรรม การเรียนรู้เป็นระบบจากง่ายไปยาก และเสนอเนื้อหาสาระสอดคล้องกับความสนใจ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 ที่ได้สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้เกิน 2.5 ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) เสนอแนะว่า อาจปรับเกณฑ์การทดสอบประสิทธิภาพขึ้นไปอีกขั้นหนึ่งก็ได้ แต่ในการศึกษาใน

ครั้งนี้ผู้ศึกษาเลือกใช้แนวทางการปรับปรุงชุดการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยได้ปรับปรุงเนื้อหาการเรียนรู้ กิจกรรมและแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบหลังเรียนของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ก่อนนำไปใช้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญตา ทองใบ (2553 : 56) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องป้าชายเลน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหลวงพ่อบาน คลองด่านอนุสรณ์ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ เรื่องป้าชายเลนที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพ 84.15/83.43 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตาพร วิกาวาณิช (2553 : 66) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้วรรณคดีด้วยตนเอง เรื่อง อิเหนา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้วรรณคดีด้วยตนเอง เรื่อง อิเหนา มีประสิทธิภาพ 80.40/80.57 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำรงค์ดี ทรัพย์เชื่อนจันทร์ (2553 : 127 - 137) พัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการนวดไทย ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการนวดไทย ที่สร้างจากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนจะมีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

ประการแรก การพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ได้ดำเนินการตามหลักการสร้างชุดการเรียนรู้การสอนอย่างมีระบบ โดยมีการศึกษาหลักสูตร และวิเคราะห์เนื้อหาของกิจกรรม กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ วางแผนการจัดกิจกรรม อีกทั้งผ่านการประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ทั้งในด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา เพื่อหาข้อบกพร่องของชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การทดลองใช้ และการนำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง นอกจากนี้ได้มีการหาประสิทธิภาพก่อนนำชุดการเรียนรู้การสอนไปใช้จริงซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2546 : 4) ได้ให้แนวทางในการสร้างสื่อขึ้นมาใหม่ เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลา ดำเนินการได้ตามความพร้อมและความเหมาะสมตามขั้นตอน ดังนี้ ตำรวจปัญหาและความต้องการของสังคม และจัดลำดับความสำคัญ ศึกษา และกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนวิเคราะห์จุดประสงค์และขอบเขตเนื้อหาของสื่อกำหนดรูปแบบสื่อ สร้างสื่อตามรูปแบบที่กำหนดนำไปทดลอง วิเคราะห์ผล ปรับปรุงแก้ไข นำสื่อไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ติดตาม และประเมินผล และสอดคล้องกับ (มนัส ประเทืองจิตร. 2542 : 15 อ้างอิงจาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2533 : 495) โดยได้เสนอขั้นตอนในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาได้แก่ การกำหนดหน่วยหัวเรื่อง และมโนคติ ขั้นที่ 2 การวางแผนไว้ล่วงหน้า เป็นการกำหนดรายละเอียด ขั้นที่ 3 ผลิตสื่อการเรียนรู้ เป็นการผลิตสื่อประเภทต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน ขั้นที่ 4 หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้โดยนำไปทดลองเพื่อช่วยตรวจสอบว่าสื่อการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพดีตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้

ประการที่สอง ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน เป็นชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ใช้แหล่งเรียนรู้ธรรมชาติในท้องถิ่นซึ่งอยู่ในชุมชนที่ใกล้ชิดผู้เรียน คือ พื้นที่การค้าขายแดน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจจากการสัมผัสธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้รับประสบการณ์ตรงจากการปฏิบัติกิจกรรมนอกห้องเรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแบบจำลองอาร์ค ได้แก่ การเร้าความสนใจความรู้สึกลึกเกี่ยวกับเนื้อหา ความมั่นใจ และความพึงพอใจของผู้เรียน (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2533 : 140) กล่าวคือ ความรู้สึกลึกเกี่ยวกับเนื้อหา หมายถึง การทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่สิ่งที่ตนกำลังเรียนอยู่นั้น มีความหมายหรือมีประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเอง เช่น การใช้ตัวอย่างที่มีบริบทตรงกับความสนใจหรือตรงกับสาขาของผู้เรียน เป็นต้น และสอดคล้องกับแนวคิดของโนลล์ (Malcolm S. Knowles. 1975) มีองค์ประกอบพื้นฐานสรุปได้ดังนี้ 1) ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีหากว่าเรื่องนั้นตรงกับความต้องการและความสนใจ 2) สถานการณ์ในชีวิตที่เกิดขึ้นถือเอาตนเองเป็นศูนย์กลาง

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ที่ผู้รายงานพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 85.05/85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ผลจากการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการเรียนด้วยเรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจินดา เอี่ยมโสภาส (2552: 130) ได้ศึกษาชุดการเรียนรู้ “Learning Mathematics Through English” ที่เน้นทักษะการใช้ตัวแทน เรื่องความน่าจะเป็นที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ “Learning Mathematics Through English” ที่เน้น ทักษะ การใช้ตัวแทน (representation) เรื่องความน่าจะเป็นอยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญตา ทองใบ (2553: 56) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องป้าชายเลน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหลวงพ่อบ้านคลองด่านอนุสรณ์ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ และความตระหนักต่อการอนุรักษ์ป้าชายเลนของนักเรียนหลังใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่องป้าชายเลน สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ปัญจพร แส่นจันทร์ (2558: บทคัดย่อ) ได้การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมีที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลงานวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมีที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

ประการแรก เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ที่พัฒนาขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ และประเมินคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญในด้านจุดประสงค์ ด้านเนื้อหา ด้านการใช้ภาษา ด้านกิจกรรม มีวิธีดีเป็นสื่อประกอบ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง และมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายที่ฝึกปฏิบัติกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลต่าง ๆ ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับแนวคิดของการสร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2525: 45) โดยได้ให้แนวคิดในการสร้างชุดการเรียนรู้ไว้ว่าการใช้ชุดการเรียนการสอนที่ได้ปรับปรุงและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภทของชุดการเรียนการสอน และระดับการศึกษา โดยมีขั้นตอนดังนี้ ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ขึ้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ (ขั้นการเรียนการสอน) ขึ้นสรุปผลการเรียนการสอน เพื่อสรุปความคิดรวบยอดและหลักการที่สำคัญ ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อดูพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไป

ประการที่สอง การเรียนรู้โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน มีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว มีการสำรวจสิ่งแวดล้อมในแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติทำให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพสิ่งแวดล้อมได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริงจากการเรียนรู้จากสิ่งต่างๆ รอบตัวเป็นการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ประโยชน์ในการจัดประสบการณ์ และทำให้เกิดการเรียนรู้ทางด้านสิ่งแวดล้อมอย่างไม่รู้ตัว ทำให้รู้สึกเรียนง่าย และสนุก โดยมีครูคอยช่วยชี้แนะแนวทางและให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่าการฟังคำบรรยายภายในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว และส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นจึงควรให้ผู้เรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว ส่วนกิจกรรมนั้นควรจัดให้ผู้เรียนรู้สึกสนุก และได้เรียนรู้โดยไม่รู้ตัวจะทำให้ผู้เรียนสนุกและเปลี่ยนความรู้สึกจากการเรียนที่ยากมาเป็นเรื่องง่ายส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และใส่ใจสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ประการที่สาม กิจกรรมสอดคล้องกับบุคลิกและความสามารถของผู้เรียน กิจกรรมเริ่มจากง่ายไปหายาก มีความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชา เสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิต และธรรมชาติรอบตัวเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน นักเรียนได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมจริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของทฤษฎีเกี่ยวกับความพร้อมของ บรูเนอร์ (Bruner) ที่กล่าวว่า การจัดระบบระเบียบของเนื้อหาให้สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน ควรเรียงประสบการณ์จากง่ายไปหาประสบการณ์ที่ยาก และเมื่อจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับความเจริญงอกงามทางสติปัญญาของผู้เรียน นอกจากนี้ขั้นตอนการเรียนรู้ในกิจกรรม มุ่งพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน มีความสนุกสนาน เชิญชวนให้เกิดความสนใจไม่น่าเบื่อหน่าย ทำให้นักเรียนรู้สึกมีอิสระได้สัมผัสสิ่งแวดล้อม ค้นคว้าและเรียนรู้จากความเป็นจริงของชีวิตและธรรมชาติ อีกทั้งผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถวัดผลและประเมินผลโดยการทำแบบทดสอบ เมื่อเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งแบบทดสอบย่อยเป็นการวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนทำให้นักเรียนรู้ผลการเรียนรู้ของตนเองและนำข้อบกพร่องมาแก้ไขให้ดีขึ้นและสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ในบทเรียนต่อไป

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เป็นการสนับสนุนสมมติฐานที่ว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ความพึงพอใจของผู้เรียน ต่อด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุจินดา เอี่ยมโอภาส (2552 : 130) ได้ศึกษาชุดการเรียนรู้ “Learning Mathematics through English” ที่เน้นทักษะการใช้ตัวแทน เรื่อง ความน่าจะเป็นที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติต่อการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่าเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังจากเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ “Learning Mathematics through English” สูงกว่าก่อนเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ ขวัญตา ทองใบ (2553 : 56) ได้พัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องป้าชายเลน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหลวงพ่อบาน คลองด่านอนุสรณ์ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ผลวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้ เรื่องป้าชายเลน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดการเรียนรู้เรื่องป้าชายเลน ในระดับดี และสอดคล้องกับ ปัญจพร แสนจันทร์ (2558 : บทคัดย่อ)

ได้การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมี ที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยการวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมี ที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผลงานวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมี ที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมอยู่ใน ระดับมาก จึงอาจกล่าวได้ว่าชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาเคมี ที่เน้นความรู้คู่คุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

ประการแรก ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ที่พัฒนาขึ้นมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย มี 5 หน่วยการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมจริงเรียนรู้จากสิ่งรอบตัว รู้สึกอิสระ ได้สัมผัสสิ่งแวดล้อมโดยตรง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเจตคติต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด วิจารย์ พานิช (2556 : 3 - 37) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนสนุก กับการเรียนรู้เป็นการสร้างความพึงพอใจให้ผู้เรียนมีองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด 2 อย่าง คือ แรงบันดาลใจ กับการเรียนรู้แบบที่นักเรียนลงมือปฏิบัติ (learning by doing) สอดคล้องกับแนวคิดของ บลูม (Bloom, 1976 : 72 - 74) ที่กล่าวว่า ถ้าสามารถจัดให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม ที่ตนเองต้องการก็จะคาดหวังได้ แน่แน่นอนว่าผู้เรียนทุกคนได้เตรียมใจสำหรับกิจกรรมที่ตนเองเลือกนั้น ด้วยความกระตือรือร้นพร้อมทั้งความมั่นใจสามารถสังเกตเห็นความแตกต่างของความพร้อมทางด้าน จิตใจได้อย่างชัดเจน และทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว และประสบผลสำเร็จสูง สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไคค์ (Thorndike) ที่กล่าวถึง กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) ว่าการเรียนรู้เกิดได้เมื่อมีความพร้อม ถ้าเมื่อถึงวุฒิภาวะ (Maturity) ย่อมมีผลให้ทำกิจกรรมในขั้นนั้นได้สำเร็จ ความพอใจย่อมตามมาด้วยความสำเร็จ และกฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) เมื่อมีการให้แรงจูงใจ การให้รางวัล และการเสริมแรงเป็นความพอใจ ก็จะส่งผลให้แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ก่อให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้จะได้ผลดีถ้าหากผู้เรียนเกิดความพอใจ และถ้าไม่ได้รับความพอใจจะเกิดผลน้อย (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, 2533: 321) และสอดคล้องกับทฤษฎีแบบจำลอง คือ ความมั่นใจหมายถึง การทำให้ผู้เรียนทราบถึงสิ่งที่ตนเองคาดหวังในการเรียนอยู่นั้น มีความหมายหรือมีประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเอง เช่น การใช้ตัวอย่างที่มีบริบทตรงกับความสนใจหรือตรงกับสาขาของผู้เรียน และความพึงพอใจของผู้เรียนการทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนมากขึ้นนั้น ทำได้โดยการจัดหา กิจกรรม ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประยุกต์ใช้สิ่งที่ตนเรียนมากในสถานการณ์จริง และจัดหาผลป้อนกลับในทางบวก หลังจากให้ผู้เรียน ได้แสดงความก้าวหน้า และให้คำปลอบใจ เมื่อผู้เรียนทำผิดพลาด ทั้งนี้จะต้องอยู่บนฐานของความยุติธรรม

ประการที่สอง ชุติการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ที่พัฒนาขึ้นเนื้อหาที่ใช้ในการทำชุติการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นเรื่องใกล้ตัวผู้เรียนและใช้แหล่งเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนได้ทราบถึงความสำคัญของการเรียนรู้ และมีความสุขในการเรียนรู้ ซึ่งเรื่องดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อผู้เรียนโดยตรง ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติต่อการเรียนนำไปสู่ความพึงพอใจในการเรียนสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับความต้องการ (Maslow's Need Hierarchy) ของ มาสโลว์ (1954 : 80 - 101) ที่กล่าวว่า มนุษย์จะถูกจูงใจหรือกระตุ้นให้ปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการบางอย่างที่อยู่ภายในจิตใจ นั่นคือ ความพึงพอใจของมนุษย์เกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการ ดังนั้นในการปลูกฝังเรื่องความรู้สึก อารมณ์ จำเป็นที่ต้องพยายามสอดแทรกในทุกกิจกรรมการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม ทุกเวลา และทุกโอกาส เท่าที่จะทำได้ แม้พฤติกรรมนี้จะไม่เกิดขึ้นทันทีทันใดก็ตามแต่ในกาลข้างหน้าถ้ามีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นไปตามที่มุ่งหวังจะเป็นการสร้างเจตคติ และความพึงพอใจในการเรียนได้ในที่สุด

จากการที่ผู้รายงานได้ทำการสอบถามความพึงพอใจในการเรียนของผู้เรียนต่อด้วยชุติการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนต่อการเรียนด้วยชุติการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ในระดับมาก ซึ่งผลดังกล่าวน่าจะมีสาเหตุมาจากความรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม มีความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ความเหมาะสมของการเลือกใช้ตัวอักษร และการเกิดทักษะวิธีการคิดและเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตจริง จากประสบการณ์ตรงในชีวิตประจำวันของผู้เรียน การเห็นความสำคัญของการสื่อสารการประกอบอาชีพ ทำให้ผู้เรียนสนใจ และมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้จึงส่งผลต่อความรู้ที่เพิ่มขึ้นก่อให้เกิดความพึงพอใจในการเรียน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเป็นการสนับสนุนสมมติฐานที่ว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยชุติการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ในระดับมาก

4. การนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตของผู้เรียนหลังเรียนด้วยชุติการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการประกอบอาชีพ ติดต่อสื่อสาร และสนทนากับซื้อขายสินค้าได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ คิม (Kim, 2008) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาประสิทธิภาพในการเรียนรู้คำศัพท์ ภาษาอังกฤษของนักศึกษาโดยการใช้กิจกรรมมุ่งงานปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่กำลังเรียนวิชาภาษาอังกฤษจำนวน 64 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 มีจำนวน 34 คน ได้รับงานปฏิบัติที่มีระดับความยากง่ายแตกต่างกัน ได้แก่ ประเภทการอ่าน ประเภทการเติมข้อมูลที่ขาดหายไป และประเภทการแต่งเรื่อง ส่วนกลุ่มที่ 2 นั้นมีจำนวนนักศึกษา 30 คนได้รับการทำงานปฏิบัติที่มีระดับความยากง่ายอยู่ในระดับเดียวกันโดยงานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะทำการเปรียบเทียบระหว่างงานปฏิบัติที่มีลักษณะซับซ้อนกับงานปฏิบัติที่มีลักษณะเรียบง่าย ซึ่งใช้เวลาในการทำการทดลอง 2 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้งานปฏิบัติที่มีลักษณะซับซ้อน คือมีระดับความยากง่ายแตกต่างกันออกไปนั้น สามารถทำให้การเรียนรู้คำศัพท์ของนักเรียนเพิ่มมากขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทาวาโคลีและฟอสเตอร์ (Tavakoli; & Foster.2008) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองโดยการใช้กิจกรรมมุ่งงานปฏิบัติ จุดมุ่งหมายของการวิจัย คือ การเปรียบเทียบความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของผู้เรียนในด้านความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว และความซับซ้อนของไวยากรณ์ โดยการใช้งานปฏิบัติที่มีลักษณะแตกต่างกัน คือ เป็นงานปฏิบัติที่มีความเรียบง่ายกับงานปฏิบัติที่มีความซับซ้อน โดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งมีจำนวนผู้เรียน 40 คน เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 19 - 47 ปี ได้รับงานปฏิบัติที่มีความซับซ้อน ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งมีจำนวน 60 คน เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 19 - 45 ปี ได้รับงานปฏิบัติที่มีความเรียบง่ายโดยงานปฏิบัติที่ใช้นั้นเป็นงานปฏิบัติในลักษณะให้ผู้เรียนเล่าเรื่องจากภาพเหตุการณ์ที่กำหนดให้ ผลปรากฏว่า ผู้เรียนกลุ่มที่ได้รับงานปฏิบัติที่มีความซับซ้อนนั้น สามารถทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษในด้านความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว และความซับซ้อนของหลักไวยากรณ์ได้ดีกว่าผู้เรียนกลุ่มที่ได้รับงานปฏิบัติที่มีความเรียบง่าย ทั้งนี้อาจเป็นผลเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้

ประการแรก ชุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ผู้รายงานกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับวุฒิภาวะ และความสามารถของผู้เรียน กิจกรรมเริ่มจากง่ายไปหายาก มีความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชา เสริมสร้างความเข้าใจต่อชีวิตและธรรมชาติรอบตัวเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน นักเรียนได้สัมผัสกับสภาพแวดล้อมจริง จึงส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ที่กล่าวถึงกฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) ว่าการเรียนรู้เกิดได้เมื่อมีความพร้อม ถ้าเมื่อถึงวุฒิภาวะ (Maturity) ย่อมมีผลให้ทำกิจกรรมในขั้นนั้นได้สำเร็จ ความพอใจย่อมตามมากับความสำเร็จ การตอบสนองจะได้ผลดีเมื่อร่างกายมีความพร้อมที่จะกระทำ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อผู้เรียนพร้อมที่จะตอบสนองกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) เมื่อมีการฝึกทำบ่อย ๆ มีการทดสอบความสามารถ แล้วตามด้วยแรงเสริม ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับแรงเสริมจะแน่นขึ้น จนเกิด

ความเคยชิน อาจกล่าวได้ว่า ในกิจกรรมการเรียนรู้ถ้าได้มีการฝึกปฏิบัติหรือกระทำบ่อย ๆ จะเกิดทักษะหรือมีความชำนาญแต่ถ้าขาดการฝึกหัด ความชำนาญก็จะลด และสอดคล้องกับทฤษฎีแบบจำลอง คือความรู้สึกร่วมกันกับเนื้อหา หมายถึง การทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าสิ่งที่ตนกำลังเรียนอยู่นั้น มีความหมายหรือมีประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนเอง เช่น การใช้ตัวอย่างที่มีบริบทตรงกับความสนใจหรือตรงกับสาขาของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ในที่สุด

ประการที่สอง ผู้รายงานได้มีการจัดลำดับการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจนเป็นระบบ มีคำชี้แจงบทบาทการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถทราบเป้าหมายของการเรียนจากจุดประสงค์ชุดการเรียนรู้ และในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และสามารถตรวจสอบความรู้ความเข้าใจ จากการทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้น ผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน จึงมีผลการเรียนที่สูงขึ้น ดังที่ วราภา โพธิ์สัทธา (2532 : 17 - 18) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการเรียนรู้ ระบุว่าชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นอย่างเป็นระบบจะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้ดี เนื่องจากนักเรียนมีโอกาสประยุกต์ใช้สิ่งที่ตนได้เรียนมาแล้ว ประกอบกับชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน มีกิจกรรมการเรียนรู้ นอกห้องเรียน โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เกิดความสนุกสนานในการทำกิจกรรม ได้รับความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนไม่เกิดความเบื่อหน่าย เนื่องจากผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติกิจกรรมจริง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของเพียเจต์ ได้ให้แนวคิดว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาการตนเอง (นิรมล ศตวุฒิ. 2526 : 138) เพื่อการพัฒนาการของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความพร้อมและเวลาของพัฒนาการที่แตกต่างกันของผู้เรียนแต่ละคน การให้ความคิดใหม่ การฝึกทักษะใหม่หรือการตัดสินใจว่าควรใช้เทคนิคการเรียนการสอนอย่างไร ต้องคำนึงถึงการที่ไม่สามารถบังคับให้ผู้เรียนรู้ได้ทั้งหมด แต่สามารถสร้างหรือเตรียมสิ่งแวดล้อมและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

จากการที่ศึกษาแล้วพบว่า นักศึกษาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความพึงพอใจชุดการเรียนรู้ในระดับมาก รวมทั้งประโยชน์ที่นำไปใช้ในการดำรงชีวิต ซึ่งแสดงว่า

1.1 ครูผู้สอนควรแนะนำการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้สำหรับครูหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องไปใช้ให้เกิดประโยชน์ และกิจกรรมดำเนินไปตามลำดับขั้นตอนบรรลุตามวัตถุประสงค์

1.2 การจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่เหมาะสมกับผู้เรียนที่เป็นประชาชนทั่วไป ที่อยู่ในพื้นที่การค้าชายแดนไทย เพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาอย่างต่อเนื่องเห็นคุณค่าตนเอง และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต

1.3 สำนักงาน กศน. ควรจัดพิมพ์และเผยแพร่ ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน เพื่อนำไปใช้กับนักศึกษา กศน. ในลักษณะชั้นเรียนระยะสั้น และเผยแพร่แก่ประชาชนที่สนใจนำไปใช้ศึกษาด้วยตนเองตามอัธยาศัย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่อง การสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ในรูปแบบสื่อ อื่น ๆ เช่น E-book บทเรียนออนไลน์ สื่อประสม

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางพัฒนาชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เรื่องการสื่อสารการประกอบอาชีพการค้าขายแดนสู่ประชาคมอาเซียน ในพื้นที่การค้าชายแดน และภาษาอื่น เช่น ภาษาลาว ภาษาพม่า และภาษามาลาเลย์